

Hieronder treft u een onvolledig overzicht aan van allerlei vogelkoppen (met een vogelnaam) met een verkorte inhoud van de bijbehorende artikelen die in verscheidene Nederlandse dagbladen zijn verschenen.

Gierzwaluwconcerten in Oud Zuid

De Pijprant, 3 maart 2001.

Acht jaar bevindingen van de gierzwaluwenbescherming in Amsterdam uit de mond van Thea Dammien. In Amsterdam zaten de Gierzwaluwen oorspronkelijk langs de bovenranden van daken onder het zogenaamde boeideel: de afwerklaf van de bovenste pannenrij. Onder loszittende of scheefliggende pannen broedden ze in Amsterdam minder. Vandaar dat de speciale gierzwaluwendakpannen het in Amsterdam niet zo goed doen. Ook de nestkasten en ingemetselde kasten hebben tot nu toe weinig succes. Redenen voor de werkgroep om zich te richten op het lokken van de Gierzwaluw in de al aangebrachte nestkasten middels het afdraaien van geluidsbandjes met gierzwaluwengeluiden op bepaalde tijden van de dag. De niet-broedende vogels kwamen duidelijk op dit geluid af.

Verder berichten over de Gierzwaluw in het Gronings Dagblad van 1 mei en in Echo Amsterdam van 2 mei 2001.

Weidevogels Goutum bedreigd door wijk

Leeuwarder Courant, 21 maart 2001.

Grutto's en Tureluurs krijgen vrijwel zeker te duchten van de Leeuwarder bouwdrift. Burgemeester en wethouders van Leeuwarden willen hun broedgebied langs de Hounsdyk onder Goutum 'helaas' opofferen aan het nieuwe stadsdeel Leeuwarden-Zuid. Op het ruim 200 hectare grote terrein broeden zo'n zeventig paren Grutto's en evenveel Tureluurs.

Eiber blijkt blijver

Nieuwe Rotterdamse Courant, 24 maart 2001.

De Ooievaar is terug van weggeweest en op vooroorlogs niveau. Begin jaren zestig was de stand in Nederland op een dieptepunt met nog maar enkele tientallen broedparen. Vorige zomer broedden er weer 380 vrijvliegende paartjes. Enkele tientallen paartjes leven helemaal zelfstandig in het wild, de rest hangt rond bij een van de twaalf ooievaarsstations, waar de vogels 's winters worden bijgevoerd. Daarmee is de vooroorlogse populatie weer op peil.

Over de Ooievaar als blijver ook een artikel in de Twentse Courant Tubantia van 10 maart 2001 onder de kop *Bedje op Beekvliet gespreid voor ooievaarspaar*.

Nachtzwaluw

Nieuwsblad van Noord-Oost Friesland, 13 april 2001.

Rond het begin van de vorige eeuw broedden er in Nederland enkele duizenden paren van de

Nachtzwaluw. Met het ontginnen van veel oostelijke en zuidelijke zandgronden en de duinstreek nam de stand van de Nachtzwaluw navenant af. Rond 1975 waren minder dan duizend paren over en was het westen van ons land nagenoeg ontvolkt. Sindsdien zijn de laatste bolwerken in het noordoosten - op het Bargerveen na - ook vrijwel verlaten. De laatste jaren broeden 450 tot 600 paren Nachtzwaluwen in ons land, het leeuwen-deel daarvan op de Veluwe en in Noord-Brabant en Limburg.

Huismus verdwijnt, roofvogel komt

Haagse courant, 23 april 2001.

De Huismus wordt in de Randstad steeds zeldzamer. Daarentegen laten 'plattelandsvogels' als Sperwers, Blauwe Reigers, Futen en zelfs Aalscholvers zich steeds vaker binnen de bewoonde wereld zien. De opvallende toename van het aantal stootvogels en dan vooral Sperwers, is volgens de kenners wel enigszins te verklaren. Door het gebruik van minder gif in het milieu komen er meer muizen: de voornaamste prooidieren van stootvogels. Moeilijker te verklaren is het aantoonbaar minder voorkomen van de Huismus in de verstedelijkte gebieden. Momenteel wordt een landelijk onderzoek gehouden dat de teloorgang van de Huismus en de Ringmus in kaart moet brengen.

In de Bloemendaalse Courant van 2 mei een *Reddingsplan voor mus*.

Vogels lijden onder massale bomenkap

Groninger Dagblad, 4 mei 2001.

Mevrouw Kiki werpt zich op als beschermvrouwe van vogels. Ze is zeer verontwaardigd over het feit dat de gemeente midden in het broedseizoen, in Vinkenhuizen-Noord bomen en struiken laat kappen. Aangezien de politie kan ingrijpen bij het verstoren van nesten, heeft Kiki de politie al op de hoogte gesteld. Helaas is de milieurechercheur

De Ooievaar is terug van weggeweest en op vooroorlogs niveau.
Foto: Wim Smeets.

De Huisemus wordt in de Randstad steeds zeldzamer.
Foto: Wim Smeets.

deze week met vakantie en de andere agenten willen haar niet te woord staan.

Bomen Vinkenhuizen pas gekapt na broedseizoen

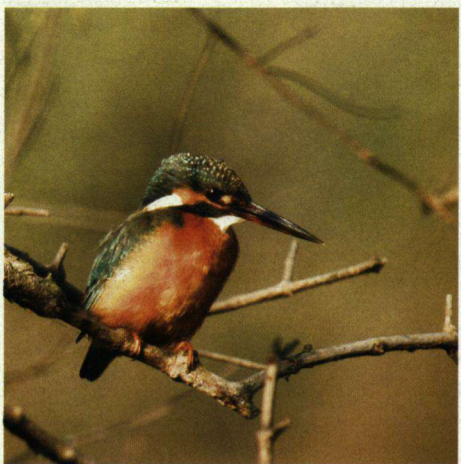
Groninger Dagblad, 8 mei 2001.

De gemeente stelt de kap van 181 bomen en 5800 vierkante meter heesterbeplanting in Vinkenhuizen-Noord uit tot het einde van het broedseizoen. De bomenkap was oorspronkelijk gepland voor februari maar door het grote aantal bezwaarschriften dat bij de gemeente binnenkwam, zijn de werkzaamheden vertraagd. Alle 177 bezwaarschriften zijn overigens afgewezen.

Windmolens vermalen vogels op Afsluitdijk

Metro, 8 mei 2001.

Er wordt gevreesd dat duizenden vogels worden vermalen als op de Afsluitdijk 200 windmolens worden geplaatst. De molens zullen het leefgebied schaden van tienduizenden vogels in de Waddenzee en het IJsselmeer. Per jaar zullen vijftot vijftienduizend vogels omkomen. De Zwarte Stern en de Toppereend zullen daar het meeste

Ijsvogel broedt weer dankzij mond- en klauwzeercrisis.
Foto: Wim Smeets.

last van hebben omdat deze soorten vooral hier leven.

Verder over hetzelfde onderwerp op dezelfde dag berichten in de Nieuwe Rotterdamse Courant en de Leeuwarder Courant. Op 9 mei nogmaals een bericht in de Leeuwarder Courant.

Ijsvogel broedt weer dankzij mond- en klauwzeercrisis

De Twentse Courant Tubantia, 9 mei 2001.

Het noodgedwongen afsluiten van het Springendal vanwege de mkz-crisis heeft onvermoede gevolgen voor in elk geval de vogelstand in dit natuurgebied. Voor het eerst in veertig jaar hebben medewerkers van Staatsbosbeheer er namelijk weer een broedende Ijsvogel aangetroffen. De Ijsvogel heeft geprofiteerd van de onverwachte rust dit voorjaar toen het Springendal bij Ootmarsum verboden gebied was voor bezoekers.

Eenden kopje kleiner door maaien van bermen

Leeuwarder Courant van 10 mei 2001.

Het maaien van de bermen langs de Tjerkebuoren tussen Easterwierrum en Mantgum heeft zeker een drietal broedende eenden de kop gekost. Vogelwachter Joost Stoelinga uit Easterwierrum vreest dat van nog een fiks aantal het nest wordt verstoord. Aan weerszijden van de weg lagen zeventien nesten verscholen. De gemeente Litten-seradiel heeft een loonbedrijf de opdracht gegeven het gras te maaien.

Sommige vogels bepalen zelf de sexe van hun jong

Nieuwe Rotterdamse Courant, 12 mei 2001.

Bij dieren worden meestal evenveel zonen als dochters geboren. Maar Zebravinken, Torenavalken en Seychellenrietzangers weten het geslacht van hun nakomelingen te beïnvloeden. Torenavalken die vroeg in het seizoen broeden, krijgen vooral zonen, terwijl uit latere legfels meer dochters kruipen. Zebravinken weten de verhouding desgewenst drastisch aan te passen. Als de Seychellenrietzanger een zoon wil, legt deze vogel een mannelijk ei. Prefereert ze een dochter, dan legt zij een vrouwelijk ei. In een voedselrijke omgeving zijn dochters gewenst. Dochters blijven namelijk in de buurt van het nest en helpen hun ouders met de zorg voor nieuwe legfels. Is er weinig voedsel voor een groot gezin dan heeft de kraamhulp door dochters geen zin. Mannetjes vertrekken al vroeg op zoek naar een eigen territorium.

Grutto dreigt schaarse vogel te worden

Rijn en Gouwe, 26 mei 2001.

Vogelkenners hadden al jaren geleden voorspeld dat de Grutto het moeilijk zou krijgen. Ze hebben gelijk gekregen: het aantal vogels daalde van ongeveer 100.000 paren in 1990 naar ongeveer 60.000 paren op dit moment. Laten wij dat op zijn beloop, dan zijn er binnenkort nog slechts 20.000 broedparen over. De Grutto wordt dan een schaarse vogel die je alleen nog in natuurreserveaten en beheersgebieden zult aantreffen en nauwelijks

Grutto dreigt schaarse vogel te worden
Foto: Wim Smeets.

meer in gewoon boerenland.

Omtrent hetzelfde onderwerp artikelen in de Gelderlander van 16 mei, de Ommerlander Courant van 17 mei, de Provinciale Zeeuwse Courant van 23 mei, het Nieuwsblad van het Noorden van 29 mei, het Landbouwblad van 2 juni en de Leeuwarder Courant van 9 juni.

Gieren compleet

Trouw, 28 mei 2001.

Door de waarneming van een Aasgier in het zuiden van Limburg staan nu alle vier de normale Europese gieren op de lijst van de Nederlandse vogels.

Kraanvogels zijn dol op maïs

Intermediair, 31 mei 2001.

De West-Europese kraanvogelpopulatie die broedt rond de Oostzee, is de laatste decennia met tienduizenden vogels toegenomen. Volgens kraanvogelonderzoeker Henk Wessels kan dat heel goed aan de uitbreiding van het maïs-areaal te danken zijn. De duizenden Kraanvogels die zich elke herfst verzamelen op het schiereiland Rügen voor de trek, eten zich vol op de maïsakkers. Boeren dorsen de maïs daar tijdens de oogst waardoor er een heleboel maïskorrels blijven liggen.

Zeearend rukt op, maar wil hij ook broeden?

Trouw, 1 juni 2001.

Gewoon afwachten tot oktober. Pas dan kan je vaststellen of de volwassen Zeearenden die zich in de omgeving van het Vossemeer (West-Overijssel) ophouden, in Nederland willen broeden. De Zeearend rukte de laatste tijd vanuit het oosten op richting Nederland. Een plan van het Wereld Natuur Fonds om de kolossale stootvogels in ons land te herintroduceren, stierf een zachte dood. In een aantal landen is de stand van de zeearend sterk toegenomen en in Duitsland broeden tegenwoordig ongeveer 300 paren. Omtrent ditzelfde onderwerp een bericht in de

Leeuwarder Courant van 31 mei en de Volkskrant van 2 juni.

Meer kleine zilverreigers

De Volkskrant, 6 juni 2001.

In Nederland komen steeds meer Kleine Zilverreigers voor. Ze worden regelmatig gezien in de Zeeuws-Zuid-Hollandse delta en komen onder meer tot broeden in het Quackjeswater op Voorne. Daar nestelen ze tussen Lepelaars. In 1979 kende Nederland het eerste succesvolle broedpaar van de Kleine Zilverreiger in de Oostvaardersplassen. In 1999 werd ook op Schiermonnikoog en Terschelling gebroed.

Smetvrees van boeren slecht voor broedvogels

Vrij Nederland, 7 juni 2001.

De toegenomen angst voor ziektes en infecties op de boerderij pakt slecht uit voor broedvogels. Vooral de Boerenwaluwe dreigt nestplaatsen te verliezen vanwege de 'smetvrees' die het boerenbedrijf in zijn greep heeft en tot overbodige hygiënemaatregelen heeft geleid. Angst voor vogelpoep leidt tot het afsluiten van fruit- en aardappelschuren en de melkstal bij de melkveehouder. Zie ook het Vogeljaar 49 (2): 65-66 van auteur en redactielid Dick Jonkers.

Manke eend

De Volkskrant, 9 juni 2001.

De manke eend is een vogelsoort die er wel komt. De manke eend krijgt meer stukjes brood toege-

In Nederland komen steeds meer Kleine Zilverreigers voor.
Foto: Wim Smeets.

Directeur Frankfurter Dierentuin laat wilde Nijlganzen afschieten.
Foto: Wim Smeets.

worpen dan de gewone eend. Dat heeft te maken met het menselijke gevoel. Daar teert hij op. Het valt te verwachten dat we binnenkort een eend krijgen die een handicap simuleert. Die eend houdt tijd en energie over. Tijd die hij kan besteden aan het vechten met andere eendjes of het bouwen van een nest. Misschien bestaat de simulerende eend al. En wij maar denken dat hij echt mank is.

Buizerds broeden in de polder

Trouw, 9 juni 2001.

Het lijkt goed te gaan met de stootvogels in ons land. Sperwers nestelen midden in de stad, in stadsparken en in de Amsterdamse grachten-gordel. Het aantal succesvolle broedsels van Buizerds neemt hand over hand toe. Je kunt zelfs zeggen dat de Buizerd het land verovert. Vanaf het begin van de jaren negentig broedde de Buizerd met succes aan de Diemerzeedijk, in Waterland en bij Nigtevecht, maar het bleef bij incidenten. Vanaf 1992 broedt de Buizerd in het Amsterdamse Bos. In 1993 waren er twee broedparen, een jaar later al vier. Nu kun je er niet meer komen of je hoort de vogels miauwen boven de bomen.

Koolmees wil de fruittelers best bijstaan

De Volkskrant, 16 juni 2001.

Koolmezen verorberen ontzettend veel rupsen en insecten. Fruittelers doe er daarom goed aan ze naar hun boomgaarden te lokken. Toch kunnen de Koolmezen de spuit niet helemaal vervangen. Een koolmezenest slikt ongeveer negenduizend prooien, een ongelooftelijke hoeveelheid insecten. De ouders werken in de broedperiode ongeveer dezelfde hoeveelheid weg. Aangezien er 350 duizend paren Koolmezen broeden in Nederland, verdwijnen er in het voorjaar zo'n zestig miljard insecten door toedoen van de Koolmezen. Het lijkt een aantrekkelijk idee om deze veelvraters in boomgaarden te laten foerageren op plaaginsecten. Sommige fruittelers hangen daarom nestkasten op in hun boomgaarden. Christel Mols van het Nederlands Instituut voor Oenologisch Onder-

zoek in Heteren heeft de invloed van de Koolmezen in boomgaarden bestudeerd. Deze is groot maar niet afdoende. Zijn er minder dan tien rupsen van de Kleine Wintervlinder per tweehonderd bloemklusters (in de in bloei staande boomgaard), dan gaat de Koolmees elders foerageren.

Buizerd heeft het op hardlopers voorzien

De Volkskrant, 18 juni 2001.

Een serie anekdotes van Buizerds die hardlopers tijdens de beoefening van hun sport aanvallen. In het Rozendaalse Bos bij Arnhem kwam Gerrit Heusinkveld er vanaf met de schrik, wat schrammetjes en twee bloedende krassen op zijn schedel. In het Pijnenburgerbos bij Soest wist een hardloper ergere schade te voorkomen door hard te schreeuwen. Hij kwam er met twee schrammen op zijn hoofd van af. In het Wageningse Bos werd iemand aangevallen door een Buizerd en had zijn hele oor openliggen. Volgens Rob Vogel van de Werkgroep Roofvogels Nederland doen Buizerds dat een dag of tien lang, dan is het voorbij. Zij voeren schijnnaanvallen uit, maken een hoop lawaai, zwaaien met hun klauwen en scheren net boven de hoofden. Dat doen ze omdat ze nerveus zijn in de tijd dat hun jongen het nest willen verlaten.

Kraanvogel teken van natuurherstel

De Volkskrant, 19 juni 2001.

Na ruim tweehonderd jaar (red. waar haalt men dat getal vandaan? Is er ooit een broedgeval in Nederland geregistreerd?) heeft de Kraanvogel weer een succesvol broedgeval voortgebracht. Het Kraanvogeltje is inmiddels zes weken oud en fladdert met zijn ouders boven het Fochteloërveen tussen Friesland en Drenthe, zo maakte de Vereniging Natuurmonumenten 18 juni bekend. Omtrent het broeden van de Kraanvogel in het Fochteloërveen eveneens een bericht in Trouw van 16 juni.

FRANKFURTER ZOODIREKTOR LÄSST WILDE NIL-GÄNSE ABSCHIESSEN

(Directeur Frankfurter Dierentuin laat wilde Nijlganzen afschieten)

Bild, 20 juni 2001

Omdat een paartje Nijlganzen op het gazon van de dierentuin verbleef liet directeur Dr. Christian R. Schmidt de dieren met een klein-kaliber geweer doodschieten. Ze stierven een smartelijke dood. Doordat de vijf jongen ouderloos geworden waren stierven deze eveneens. Commentaar van de directeur: 'De dieren hadden zich hier ingeburgerd, zijn toe broeden gekomen en hebben onze eigen dierentuin-ganzen verjaagd. Wij konden ze niet vangen en moesten ze doden'. Een dierenliefhebber heeft de directeur van de dierentuin aangeklaagd wegens 'illegale jacht binnen de bebouwde kom'. De officier van justitie heeft de zaak in behandeling.

■ Wim Smeets, Bachlaan 111, 3752 HG Bunschoten. (033) 298 31 47. E-mail: <smeets.foto@hetnet.nl>